

Genomförandet av funktionsrättspolitik

Utmaningar och möjligheter med att förverkliga
funktionsrättspolitik i kommuner och landsting.

Nicklas Mårtensson Funktionsrätt Sverige.

Genomförandet av funktionsrättspolitik

”Länsstyrelserna ges i uppdrag att i samarbete med **Myndigheten för delaktighet (MFD)** och i samråd med **Sveriges Kommuner och Landsting** under 2018-2020 stödja landsting och kommuner att genomföra sina funktionshinderspolitiska strategier och planer i enlighet med Nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken (2016/17:188).”

Myndigheten för delaktighet

MFD följer upp och bedömer kommuner och regioners arbete med funktionsrättsperspektivet genom att utgå från hur perspektivet inkluderas i ledning och styrning av verksamheten. Eftersom det påverkar och genomsyrar organisationens övriga genomförande av verksamheten.

- Att följa skillnader i levnadsvillkor mellan personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen över tid kan även ge indikation om vilka områden eller grupper inom målgruppen som bör ges särskild prioritet.
- För att funktionshinderspolitiken samlat ska nå framgång krävs att den inte lämnar någon grupp eller sektor utanför.
- MFD tittar särskilt på **utbildning, arbetsmarknad** och **digital delaktighet**. Dessa tre områden är centrala för att driva utvecklingen också inom övriga samhällssektorer.

Uppföljning av arbetet

- 2018 års enkät skickades under hösten ut till 286 statliga myndigheter, 21 landsting/regioner och 290 kommuner. Svarsfrekvensen på enkäten var: 89 procent av myndigheterna, 63 procent av kommunerna samt 90 procent av landsting/regioner.
- Utgångspunkten för MFD:s uppföljning av hur statliga myndigheter arbetar är en enkät som utgår från förordning 2001:526 om de statliga myndigheternas ansvar för att genomföra funktionsrättspolitiken. Motsvarande frågor ställs även till kommuner och regioner för att bedöma hur de integrerar ett funktionsrättsperspektiv i sitt arbete.

Hälften av alla svarande myndigheter har en färdig handlingsplan för hur lokaler, verksamhet och information ska bli tillgängliga.

Av de myndigheter som har en handlingsplan har också ungefär hälften reviderat dem under de senaste två åren.

Mer än hälften av kommunerna och hälften av regionerna som svarat, anger att de har en specifik organisationsövergripande strategi för hur tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska öka i kommunen eller regionen.

- I princip alla svarande kommuner och regioner har samråd med funktionshindersrörelsen på övergripande nivå.

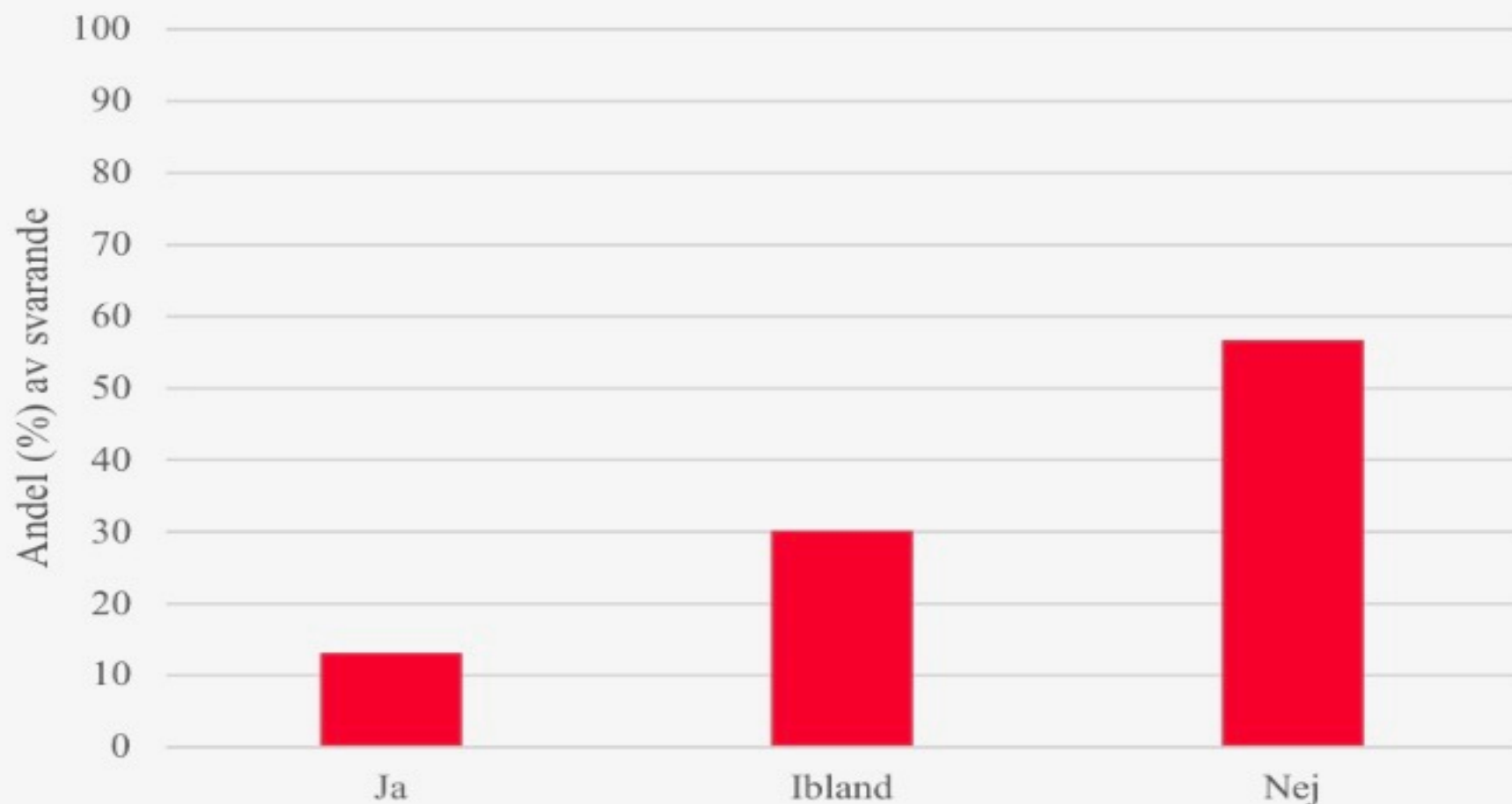
Bland svarande statliga myndigheter är det däremot endast knappt hälften som har en strukturerad dialog med funktionshindersrörelsen.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Att aktivt involvera personer med funktionsnedsättning genom bland annat samråd med organisationer som företräder dem är ett åtagande som tydligt framgår av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 4.3.

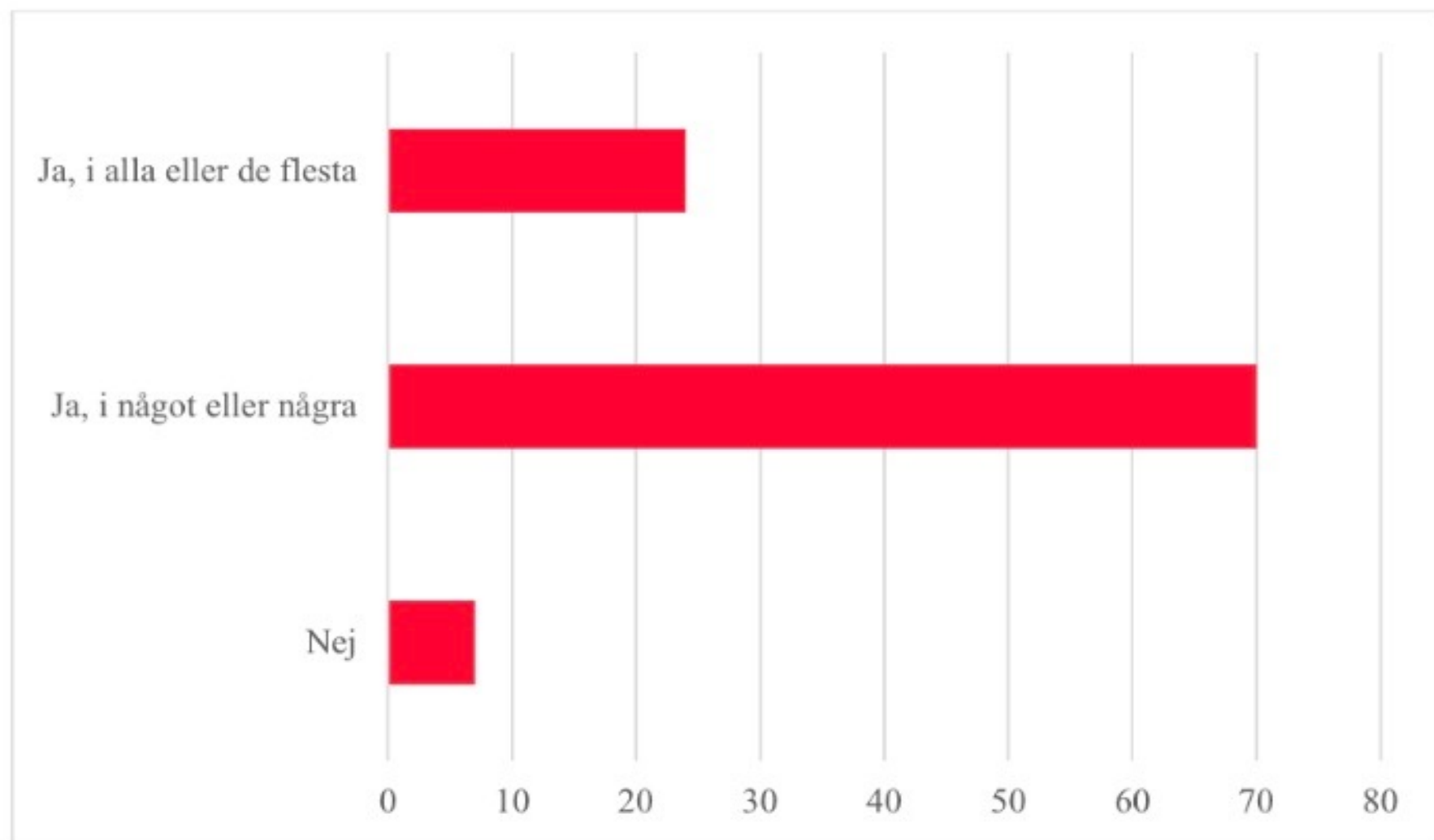
Aktiv involvering är enligt konventionen centralt för att träffa rätt i såväl problem- som behovsanalys samt för att kvalitetssäkra åtgärder som stärker rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Diagram 3. Andel (%) av alla svarande myndigheter som samråder med funktionshindersonsorganisationer i arbetet med att förbättra tillgängligheten i myndighetens verksamhet, 2018.

Källa: MFD:s uppföljning av offentliga aktörer

Diagram 4. Andel (%) kommuner som i sina styrdokument anger att det finns ett funktionshinderperspektiv i kommunens verksamhet, 2018.

Källa: MFD:s uppföljning av offentliga aktörer

Checklista

- Bjud in funktionsrättsrörelsen och bestäm ramarna för ett samråd.
- Klargör rollerna och respektive organisations mandat för varandra.
- Klargör hur myndigheten tänker hantera samrådets synpunkter.
- Gemensam målbild med samrådet. Lär känna varandra.
- Högsta ledningen i respektive organisation bör ingå i rådet.
- Bjud in externa personer med särskild kompetens
- Funktionsrättsrörelsens representanter ska ges ekonomisk ersättning.

Källa: Handisams **Att samråda med funktionshindersrörelsen**
– en vägledning för din myndighet.

- Bestäm tillsammans var samråden ska äga rum och vilken tid på dagen.
- Möteslokalen och mötesformen ska vara tillgänglig.
- Funktionsrättsorganisationerna måste komma in tidigt i myndigheternas beslutsprocess för att ha en reell möjlighet att påverka.
- Inrätta ett arbetsutskott för att förbereda och besluta om en dagordning.
- Skicka i god tid ut dagordning och underlag till alla ledamöter innan mötet.
- Lägg ut dagordning, minnesanteckningar och annan information om samrådets arbete på webben.
- Utvärdera samrådet årligen.

